MERKINĖ

ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI MERKINĖJE

Džiugas BRAZAITIS

2005 m. Merkinės miestelio teritorijoje projektuojant kelio Merkinė–Leipalingis rekonstrukciją, vietose, kuriose numatoma įrengti lietaus kanalizaciją, buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Buvo iškasti 8 šurfai (91 pav.), kurių bendras plotas 10 m^2. Dviejuose šurfuose (1 ir 6) rastas kultūrinis sluoksnis, susiformavęs XVIII–XIX a. Kituose šurfuose archeologiškai vertingų sluoksnių nerasta.

Šurfas 1 buvo iškastas Nemuno terasoje, 5 m į V nuo kelio, priešais automobilių stovėjimo aikštelę, skirtą Merkinės piliakalnio lankytojams. Šurfe rastas tamsios žemės kultūrinis sluoksnis, kuriame buvo gyvulių kaulų, keramikos, plytgalių. Virš jo dėl šlaitų ero-

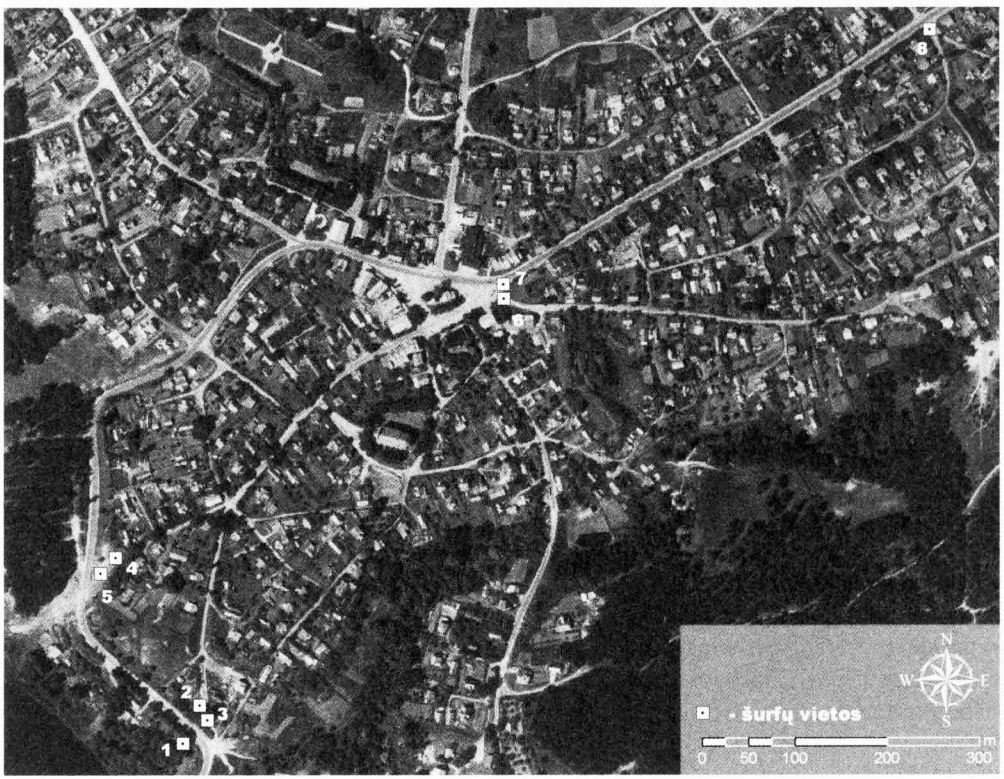

91 pav. Merkinės ortofotografinis žemėlapis su pažymėtomis šurfų vietomis.

Fig. 91. An ortho-photo of the Merkinė town; locations of the test pits highlighted.

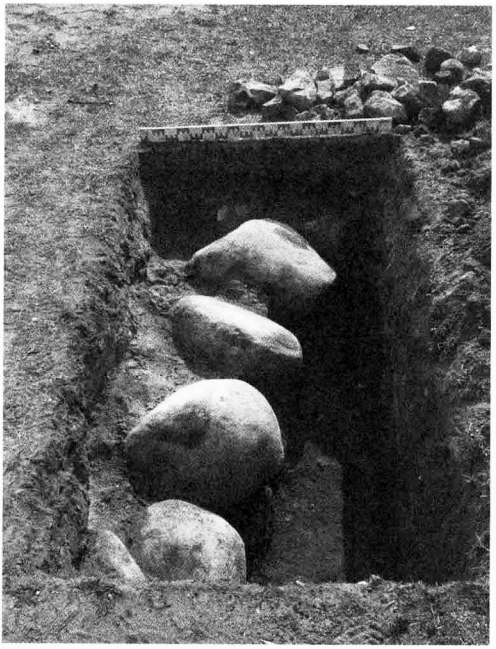

92 pav. Pamatas šurfe 6. *Dž. Brazaičio nuotr.*
Fig. 92. A loose stone foundation found in the test pit 6.

zijos susidarė iki 1 m storio užslinkusio grunto sluoksnis, kuris neblogai užkonservavo archeologinį palikimą.

Moksliniu požiūriu vertingas kultūrinis sluoksnis buvo rastas ir šurfe 6, iškastame ties sankryža su Jagmino gatve Merkinės centre. Šurfas buvo orientuotas išilgai gatvės, jo ŠR sienelė buvo 1 m atstumu nuo asfalto dangos. Maždaug 30 cm gylyje rastas čia stovėjusio pastato pamatas, sukrautas iš stambių lauko riedulių (92 pav.). Tarpuose tarp akmenų buvo primesta plytgalių, tačiau skiedinys sutvirtinimui nenaudotas. Pamatas buvo orientuotas išilgai gatvės. 50 cm gylyje buvo maždaug 5 cm storio smėlio sluoksnelis, matyt, suplautas tuo metu, kai stovėjo pastatas. Giliau slūgsojo tamsios žemės sluoksnis, kuriame buvo daug buitinės keramikos šukių ir gyvulių kaulų. 80 cm gylyje išryškėjo maždaug 5 cm storio degėsingos žemės sluoksnelis, greičiausiai gaisro pėdsakai. Giliau vėl slūgsojo 15–20 cm storio kultūrinis sluoksnis. 105 cm gylyje pasiektas smėlis be radinių.

Pagal keramikos radinius aptikti sluoksniai datuojami ne ankstesniu kaip XVIII a. laikotarpiu. Merkinės miesto plane, sudarytame XIX a. viduryje, toje vietoje, kur aptikti pamatai, pažymėtas mūrinis pastatas. Tikslesniam šio pastato datavimui reikia papildomų archeologinių tyrinėjimų.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY AND INVESTIGATIONS IN THE MERKINĖ TOWN

Prior to Merkinė–Leipalingis highway reconstruction an archaeological survey excavations were carried out in the Merkinė town. 8 test pits excavated in different parts of the town were investigated (Fig. 91). In two of them cultural remains of the 18th – 19th century were discovered. In the central part of the town a house foundation was found (Fig. 92). It was built of loose boulders and bricks; no grout was applied to the construction. Identification of the exact chronology of the house construction requires additional archaeological investigations.